

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧІЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ГРУДЕНЬ
Число 12 (144)
КИЇВ 2013

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Завжди в строю

Мало справжніх ветеранів Великої Вітчизняної війни залишилося в строю, і тим вища ціна їх ратних подвигів. Як правило, вони були першими під час атак і малоактивними у здобуванні всіляких благ у мирні часи. До таких належить і наш земляк Володимир Миколайович Шишков, який не так давно переступив 90-річну межу.

Ще не так давно кремезний, завжди підтягнутий ветеран з веселою посмішкою та добрим словом з'являвся на різних земляцьких засіданнях. Та час взяв своє, і нині відважний полковник-артилерист, генерал-лейтенант козачих військ, а заодно і інвалід першої групи, все рідше опиняється в дружньому земляцькому колі. Зате кожен із нас знає, що його бойо-

вий шлях проліг потрошеною українською землею уже в 1943 році через Глухів, Кролевець, Конотоп, Бахмач, Ніжин аж на Лютізький плацдарм, на якому кувалося визволення Києва, що і в мирні літа в багатьох куточках планети, куди закидала військова служба, він ніколи не забував свій рідний древній Новгород-Сіверський.

Зовсім мало справжніх ветеранів війни залишилося серед живих, і ми схилиємо голови перед ними за все те, що вони зробили та пишаємося тим, що одним з цих достойних людей є наш дорогий земляк – Володимир Шишков.

Володимир БІЛОУС

Дбаймо про минуле

Як стало відомо, в Чернігові створена ініціативна група, метою якої є спорудження пам'ятника князю Мстиславу Хороброму в Чернігові. Проект уже розробив наш земляк скульптор Геннадій Ёршов, добре знайомий на малій батьківщині чудовими творами: пам'ятниками Мазепі в Чернігові та Літописцю в Любечі, композицією "Пам'ять Чорнобиля" в обласному центрі.

До ініціативного осередку ввійшли відомі діячі культури, на яких і покладено важкий та почесний обов'язок збору коштів на спорудження монументу.

Для всіх небайдужих членів нашого столичного земляцтва, які побажають підтримати велику ідею матеріально, наводимо банківські реквізити:

ПП "Галерея-ФАРТ"

14005, м. Чернігів,

вул. Котляревського, 28

Код 25571086.

Р/рахунок 26008000037890.

ПАТ "Укрсоцбанк" м. Київ

МФО 300023

Призначення платежу:

**благодійний внесок на
пам'ятник князю Мстиславу
у м. Чернігові (без ПДВ)**

До уваги земляків!

Повіdomляємо, що річне зібрання Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві відбудеться 17 січня 2014 року у Міжнародному виставковому центрі (м. Київ, Броварський проспект, 15, корпус 3-С).

**Запрошуємо на земляцьку зустріч з родинами і друзями!
Початок реєстрації з 16 години.**

Ну що б, здавалося, слова...

Тарас ШЕВЧЕНКО

У ГРУДНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

ШЕЛЕСТ Микола Панасович – 90-ліття. Народився 16 грудня 1923 року в Носівці. Працював авіатехніком-бригадиром в аеропорту "Київ".

Відмінник аерофлоту.

Учасник Великої Вітчизняної війни. Відзначений багатьма нагородами.

НАЗИМКО Петро Сергійович – 80-ліття. Народився 8 грудня 1933 року в селі Хотівля Городнянського району. З 1995 по 1999 рр. був проректором-директором Інституту підвищення кваліфікації кадрів Української академії державного управління при Президентові України, з 1999 р. радник ректора академії.

Кандидат історичних наук, професор. Заслужений працівник народної освіти України. Академік української академії з державного управління. Нагороджений орденом "Знак Пошани" та інш. відзнаками. Голова Городнянського відділення земляцтва.

ГОЛОВКО Дмитро Андрійович – 80-ліття. Народився 17 грудня 1933 року в селі Піски Бобровицького району. Працював у газетах "Молода гвардія", "Молодь України", видавництвах "Молодь", "Український письменник", був відповідальним редактором двотижневика "Театрально-концертний Київ".

Член Національної спілки письменників України. Лауреат премії ім. П. Тичини. Автор багатьох поетичних та прозових книг для дітей.

Один з ініціаторів створення Товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві.

РОМАНЕНКО Катерина Петрівна – 75-річчя. Народилася 13 грудня 1938 року на хуторі Мала Доч Борзнянського району. Понад 55 років віддала вихованню дітей, працювала вчителем української мови та літератури. Відмінник народної освіти України.

ПЕРЕПАДЯ Микола Миколайович – 75-річчя. Народився 16 грудня 1938 року в Чернігові. Працював старшим інженером на заводі "Південмаш", завідувачем лабораторії автоматизації металургійного виробництва у Київському інституті автоматики, має 23 авторських свідоцтва на винаходи.

ДВОРСЬКИЙ Микола Іванович – 75-річчя. Народився 19 грудня 1938 року в селі Червоні Партизани Носівського району. Тривалий час працював начальником охорони "Київенерго".

ГОНЧАРЕНКО Едуард Андрійович – 75-річчя. Народився 27 грудня 1938 року в м. Ромни Сумської області (мати – родом із села Іржавець Носівського р-ну). Працював провідним конструктором ЕОМ на заводі "Електронмаш", був 9 років головою Ради винахідників, кореспондентом кількох газет, автор близько 50 раціоналізаторських пропозицій. Ветеран праці.

ГРИШКЕВИЧ Микола Федорович – 70-річчя. Народився 8 грудня 1943 року в селі Велика До-

рога Ніжинського району. Працював головним спеціалістом сектору стратегії розвитку транспорту і зв'язку Кабінету Міністрів України, зараз – радник голови Державного агентства автомобільних доріг "Укравтодор".

ЯКОВЕНКО Михайло Іванович – 70-річчя. Народився 7 грудня 1943 року в селі Савинці Срібнянського району.

АНТОНЮК Ганна Андріївна – 70-річчя. Народилася 20 грудня 1943 року в селі Чемер Козелецького району.

КОРБАЧ Віктор Григорович – 65-річчя. Народився 21 грудня 1948 року в смт. Березна Менського району. Провідний інженер-конструктор Державного Київського КБ "Луч". Доцент кафедри опору матеріалів Київського університету будівництва та архітектури.

Кандидат технічних наук. Автор багатьох наукових праць у галузі числових методів розрахунку та міцності конструкцій.

ДЕМЧЕНКО Іван Миколайович – 65-річчя. Народився 9 грудня 1948 року в селі Гнатівка Срібнянського району. Понад 25 років працював у системі рибного господарства внутрішніх водойм України, біля 10 років очолював контрольно-ревізійне управління МНС України, останнім часом – головний спеціаліст Рахункової палати України.

ЛИТВИНЕНКО Віра Валентинівна – 65 річчя. Народилася 12 грудня 1948 року в Носівці. Працює в центрі позашкільної роботи Святошинського р-ну м. Києва, керівник творчого об'єднання медиків-мікробіологів.

ДІДЕНКО Олександр Миколайович – 60-річчя. Народився 3 грудня 1953 року в Прилуках. Директор рекрутингової компанії "Експерт аутсорсинг".

КАНЄВСЬКИЙ Володимир Леонідович – 60-річчя. Народився 7 грудня 1953 року в Ічні. Працює головним державним інспектором національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

Полковник запасу.

ЧУБУК Віталій Дмитрович – 60-річчя. Народився 7 грудня 1953 року в селі Макіївка Носівського району.

ДІДЕНКО Ольга Олександрівна – 60-річчя. Народилася 30 грудня 1953 року в Прилуках. Начальник відділу ЗАТ "Фуршет".

НЕСІНА Тетяна Вікторівна – 55-річчя. Народилася 29 грудня 1958 року в Борзні. Працює фельдшером-лаборантом в Інституті травматології, ортопедії Академії медичних наук України.

МУСІЄНКО Валентина Сергіївна – 55-річчя. Народилася 30 грудня 1958 року в селі Жуківщина Козелецького р-ну. Понад 30 років працювала касиром-експертом у Старокиївському відділенні Укрсоцбанку.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

Звітують семенівці

В Семенівському районному відділенні вже стало доброю традицією щоквартально підводити підсумки зробленого. Тож і на недавніх чергових зборах актив звітував про зроблене як за квартал, так і за весь 2013 рік, а також були прийняті плани на майбутнє.

Без перебільшення, однією з самих значних перемог для нашого районного земляцтва, є відкриття в Семенівці народного музею Тараса Григоровича Шевченка. Це стало подією не тільки для райцентру, а і для всієї Семенівщини. Музей відкрито на кошти земляків, і всі, хто долучився до його створення, були відзначені грамотами і подарунками.

За кілька днів до відкриття Євген Клименко – голова районного відділення земляцтва, Володимир Портянко – ініціатор створення Семенівського музею, а також автор цієї статті побували в Каневі, на Чернечій горі, щоб поклонитись могилі славетного сина України. Співробітники Шевченківського заповідника передали для нашого музею цікаві експонати, які зайняли достойне місце в його експозиції. Тож тепер можна з упевненістю сказати, що найпівнічніший район Чернігівщини гідно підійшов до відзначення 200-річчя з дня народження Великого Кобзаря.

За минулий рік ми неодноразово відвідували і стаціонарне відділення для одиноких і непрацевдатних громадян територіального центру. Привозили ветеранам одяг і взуття, фрукти і ласощі, інші необхідні їм речі, зібрані членами осередку. Бо вже давно нашим відділенням було ухвалено одностайне рішення – завжди опікуватись мешканцями, які знаходяться в цьому будинку. Крім того, чимало

літератури з особистих зібрань передали земляки в районний відділ культури і міську бібліотеку.

І ще про одну ініціативу земляцтва. За домовленістю з районною владою в газеті "Життя Семенівщини" періодично виходять матеріали, в яких розповідається про достойних вихідців з рідного прикордоння. Вже вийшли статті про

пис районного земляцтва, який презентовано ще на початку року. А зовсім недавно впроваджено в життя особисту нагороду нашого регіонального осередку – подяку Семенівського районного відділення земляцтва. Перші три відзнаки вручено при відкритті музею Тараса Шевченка в Семенівці.

Не можемо не згадати і про пам'ятку для нас поїздки в село Жадове. Там в сільській школі ми відвідали прекрасно оформлений музей-світлицю, були присутні на шкільному концерті на честь 70-ліття визволення Семенівщини від німецько-фашистських загарбників. Іван Липовка подарував землякам барельєф Т.Г. Шевченка, який створив разом з братом. Відомі українські скульптори Віктор і Іван Липовки у свій час навчалися в Жадовській школі.

Тож на звітному зібранні земляки одностайно відзначили достойну організаційну роботу керівника відділення Євгена Клименка, його заступників Любові Третяк і Олександра Нараєвського, а також всіх тих, хто доклав зусиль до спільної благородної справи. Сподіваємось, що і в наступному році наше відділення, яке, до речі, час від часу поповнюється новими членами, виконає взяті на себе зобов'язання.

Олександра Максименка – полковника у відставці, якого, на превеликий жаль, нема з нами, про активного члена земляцтва Олексія Коновалова – ветерана Збройних сил, учасника партизанського підпілля, ліквідатора Чорнобильської катастрофи, полковника у відставці. Вийшло кілька матеріалів зі спогадами кандидата технічних наук, старшого наукового співробітника інституту надтвердих матеріалів Володимира Лукаша, присвячених 75-літтю з дня народження ветерана. Земляки дружно привітали його з ювілеєм.

Матеріалами про події на Семенівщині поповнюється і альбом "Наша історія" – своєрідний часо-

Сергій ПАНКРАТЬЄВ
Фото автора

ЖИТТЯ, ВІДДАНЕ ЛЮДЯМ

Скільки добрих справ може вмістити одне людське життя, навіть довжиною у 80 років, засвідчить наш поважний ювіляр Петро Сергійович Назимко. От уже воістину підтвердив він свою долю, що коли в душі не згасає прометеївське полум'я, вона зігріває мільйони перевесників. Коли носиш не себе в народі, а народ в собі, то востократ виростає відповідальність за кожну сподіянну справу. Тому такий рясний на заслуги послужний список нашого славного ювіляра. Заслужений працівник народної освіти України, кандидат історичних наук, професор, радник-експерт Національної академії державного управління при Президентові України, а ще людина високого польоту, за якою, як за вожаком у журавлиному ключі, набирали висоти сотні колег.

А починалося все тоді, коли в глибинному селі Хотівля Городнянського району холодного зимового грудневого дня народився хлопчик, якому дали ім'я Петро. Певна річ, ніхто його не носив на руках – бо в батьків руки були зайняті чорною роботою, зате то була школа, без якої не склалося б життя справжнього українця. Після закінчення з відзнакою Городнянського педагогічного училища у 1953 р. поступив на історико-філософський факультет Київського державного університету імені Т.Г.Шевченка, який закінчив також з відзнакою. І ніде не відсиджувався за чужими плечима. Робота на цілих землях Казахстану, веселі дні та ночі Всесвітнього фестивалю молоді та студентів у Москві, десятки комсомольських справ на факультеті в рідному вузі – аж до того часу, коли безсумнівного молодіжного ватага порекомендували на високу відповідальну посаду. Була робота в райкомі комсомолу, були обкомівські та цековські будення.

Багато хто із нині посивілих українців згадує щасливі миті навчання в комсомольській школі, на міжреспубліканських курсах підвищення кваліфікації кадрів Вищої партійної школи, якими керував Петро Сергійович. Мабуть, і в ті часи хист талановитого організатора і наставника допомагав йому тримати високу планку.

Коли докорінно помінялися соціальні і політичні ідеали, багато хто із діячів

старої формації не витримали випробування часом. Та не таким виявився Петро Сергійович. Мабуть, любов до України, віра в її щастя в статусі незалежної держави, ніколи не полишала його серце. І в нових умовах він продовжував творити добро, творити інтелектуальну могутність рідної держави.

З часу утворення Указом Президента України від 30 травня 1995 р. стосовно Національної академії Петро Сергійович працює проректором-директором Інституту підвищення кваліфікації кадрів, професором кафедри державного управління і менеджменту, а з грудня 1998 р. по теперішній час він є радником-експертом з питань підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів президента Національної академії.

За його безпосередньою участю була створена законодавча та відповідна методологічна база системи підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні. Під його керівництвом Інститут став справжнім навчальним і науково-методичним центром цієї системи. Педагогічний і науковий авторитет, організаційний талант професора П.С.Назимка дозволив йому сформувати в Інституті висококваліфікований колектив, залучити до навчального процесу відомих учених, фахівців-практиків, у тому числі вищих посадових осіб держави.

За його ініціативою встановлено плідотворні міжнародні зв'язки Інституту з навчальними закладами Російської Федерації, інших республік колишнього Радянського Союзу, Великої Британії, Канади, Федеративної Республіки Німеччина, Республіки Польщі, Французької Республіки та інших зарубіжних країн.

Особливим є його науково-методологічний внесок у розробку навчальних планів та програм підвищення кваліфікації керівних державно-управлінських кадрів. Він є автором понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій, у тому числі співавтором понад 20

праць з питань організації і методики підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, що знайшли своє поширення використання в загальнонаціональній системі їх професійного навчання.

Петро Сергійович брав і сьогодні бере активну участь у суспільному житті не тільки Національної академії, а й рідного краю – Чернігівщини і Городнянщини. Він ефективно працює на чолі Городнянського відділення Товариства "Чернігівське земляцтво" у місті Києві, прикладаючи багато зусиль до організації плідної співпраці з земляками – видатними політичними діячами, народними депутатами, бізнесменами, майстрами культури та мистецтва – щодо виконання багатьох корисних справ для малої батьківщини. За його ініціативою заощаджено понад чотири мільйони гривень для розвитку міста, забезпечено розчистку річки Чикриж.

У цьому році урочисто відзначено 60-річчя випуску Городнянського педагогічного училища, якого, на жаль, вже давно нема. Тут розміщена спецшкола-інтернат. Але для випускників педучилища – людей поважного віку – цей куточок Городні був і є найкращим, який повертає їх у юність. За ці та інші досягнення йому присвоєно звання Почесного громадянина міста Городня.

Словом, життя відбулося. Про це може сказати і сам Петро Сергійович, і сотні щирих друзів та вихованців, любов яких чи не найвища із численних нагород.

Рада земляцтва

Слово про світлу людину

Легко говорити про світлу й прекрасну людину – Петра Назимка. Хочеться більше розповісти тим, хто знає, і тим, хто не знає, про цю обдаровану в багатьох відношеннях особистість. Наша дружба з Петром Сергійовичем розпочалася ще в далекі 60-і роки в м. Березань (Київська обл.), куди я був направлений на роботу по завершенню навчання, а Петро Назимко обіймав посаду першого секретаря Березанського райкому комсомолу. Товаришуємо і донині.

Будучи керівником у райкомі, обкомі, ЦК ЛКСМ України, Петро Назимко уособлював в собі людину високої державницької відповідальності, вимогливу до себе та своїх колег, водночас відкрити, товариську людину.

Приємно сказати, що Петро Назимко став одним із тих, хто стояв біля витоків побудови системи підвищення кваліфікації комсомольських і партійних кадрів УРСР, а згодом – і вищих керівних кадрів у незалежній Україні. І сьогодні, через десятиліття, у свої поважні роки Петро Сергійович відчуває пульс часу. Він залишається тим фанатично працьовитим, висококомпетентним, наполегливим, принциповим керівником, з яким я мав честь працювати у роки нашого професійного становлення.

Іван ПЛЮЩ,
голова Верховної Ради України
(1991–1994, 2000–2002 рр.)

Творець історії

Для мене Петро Сергійович Назимко був і залишається особистістю, яка причетна до творення історії незалежної України, розбудови української державності. Він – представник унікального покоління українських фахівців, які стояли біля витоків становлення державного управління як галузі науки та освіти, формування вітчизняної системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування в Україні, створення і розвитку Національної академії державного управління при Президенті України. Під керівництвом Петра Назимка Інститут підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії став провідним навчальним і науково-методичним центром системи підвищення кваліфікації керівних управлінських кадрів України.

З позиції керівника навчального закладу я розумію, скільки енергійних і творчих зусиль, сміливих ідей та ініціатив Петра Сергійовича вкладено в створення Інституту. На рахунок Петра Назимка понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій. Він автор і співавтор більше 20 праць з організації і методики професійного навчання.

Петро Назимко понад 60 років свого життя присвятив служінню нації, державі, українському народові, із них 17 років віддав Національній академії. Він користується великим авторитетом у колективі однодумців і нині залишається генератором ідей у розробці та впровадженні стратегічних завдань розвитку національної системи підготовки державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

Юрій КОВБАСЮК,
президент Національної академії державного управління при Президенті України

Особистість

Після студентських років Петро Назимко був рекомендований на комсомольську роботу. За дорученням ЦК комсомолу створює і стає керівником Бюро міжнародного молодіжного туризму "Супутник" в Україні, а пізніше директором Республіканської комсомольської школи при ЦК ЛКСМ України. Знаю Петра Сергійовича по спільній роботі як активну, відповідальну, принципову і творчу особистість, він завжди на усіх посадах забезпечував дружну роботу колективів на досягнення необхідного результату.

Валерій ЦИБУХ,
Надзвичайний і Повноважний Посол України,
колишній перший секретар ЦК ЛКСМ України

Наш Назимко

Петро Сергійович народився на Городнянщині, закінчив Городнянське педагогічне училище, пройшов довгий шлях викладацької та наукової роботи. Як і б високі посади не обіймав, завжди підтримував зв'язки з малою батьківщиною. Очолюючи з 2003 року Городнянське відділення земляцтва, об'єднує земляків для надання практичної допомоги рідному краю. Так, недарма ми присвоїли йому звання "Почесний громадянин м. Городня". Це людина, яка глибоко шанує минуле, живе сьогоденням і своїми вчинками та досвідом сприяє творенню майбутнього.

Андрій БОГДАН,
Городнянський міський голова

Додому, до хати

Про те, що Козелецьке відділення нашого земляцтва активно шукає нові форми співробітництва, зокрема, по лінії зміцнення контактів безпосередньо із сільськими радами, наша газета вже повідомляла. І ця акція лише підтвердила незмінність курсу.

Незважаючи на пізню осінь пору, земля буквально пригортала до себе чималий гурт козельчан, який вирушив до рідних місць.

Як завжди, не обійшлося без участі

найактивніших земляків, на рахунок яких десятки добрих справ: це і очільник відділення Володимир Саченко, і його заступники Володимир Йовенко та Любов Лук'яненко, це і Ольга Божок, Оксана Дзюба, Михайло Борисенко, Євген Михайленко, всього понад 45 подорожан. До дружного гурту приєдналася і перший заступник голови ради Чернігівського земляцтва Тетяна Літошко.

В ході поїздки учасники відвідали Козелецький собор Різдва Богоро-

Дорога додому завжди найкоротша і найвеселіша, бо вона передбачає радісні зустрічі із земляками, з пам'ятними місцями, які назавжди записалися в долі. І тим більше, коли йдеться про важливу колективну роботу по збереженню духовних зв'язків із малою батьківщиною.

диці, краєзнавчий музей ткацтва Чернігівщини, а також приватний музей Миколи Міклухо-Маклая у Калитянському, де зустрілися з депутатом Чернігівської обласної ради Надією Міклухо-Маклай. По закінченні сесії районної ради земляцька делегація взяла участь у зустрічі голів Козелецької районної адміністрації Леоніда Мисливця та Козелецької міської ради Володимира Пономаренка з головами селищних та сільських рад, місцевими депутатами. Йшлося не лише про проблеми району, а й про можливу участь земляків із столиці у їх вирішенні. Члени Козелецького відділення земляцтва визначили відповідальних за зв'язок столиці з кожним населеним пунктом, співпрацю з сільськими і селищними головами, активними сільських громад, намітили плани на найближчий час.

Наш кор.

Свою нову книгу "Переселення на Амур" Сергій Кречотень нещодавно презентував своїм землякам на рідній батьківській землі у районному центрі.

Презентація на рідній землі

Упросторому ошатному приміщенні Корюківської райбібліотеки, як кажуть, не було де і яблуку впасти. Небайдужі до творчості дослідника корюківчани, представники усіх населених пунктів району привітали автора гучними оплесками.

Перший заступник голови райдержадміністрації Іван Бузак привітав всіх з виданням унікальної за тематикою і змістом дослідницької книги Сергія Кречотеня і надав йому слово.

З великою увагою слухали автора, який на завершення виступу сказав:

"Бібліотекарі наші – то берегині історії, старовини. Людей цієї професії на селі слід вшановувати, ростити, готувати їм повноцінну зміну. В молоді

треба виховувати інтерес до історії взагалі і окремо – до рідного краю.

Незадовільно використовуються безцінні скарби, матеріали Чернігівського обласного архіву та церковної архівістики.

Ще далеко недооцінюється роль українських переселенців, зокрема, із Чернігівщини, до Таврії, Кубані, Тюмені, Казахстану, Далекого Сходу, Канади, Австралії, Латинської Америки.

Переселенці з України, серед яких кожен третій був з нашої Чернігівщини, у дикій Далекосхідній тайзі за короткий історичний період (близько 50 років) облаштували, відродили території, адекватні по площі і ресурсах половині Європи.

Чимало чесних рядків у книзі присвячено й нелюдському сталінському режиму.

Сергію Яковичу поспішалися запитання від журналістів, істориків, бібліотекарів, працівників музеїв і нащадків колишніх переселенців.

Слово про книгу мали голова Корюківського відділення земляцтва Василь Устименко, редактор районної газети "Маяк" Ірина Гайова, завідувач районної бібліотеки Світлана Доропій та інш.

Автор подарував для шкіл і бібліотек району кілька десятків примірників унікальної книги.

Наш кор.

Українська історія має різні сторінки, в яких записано все: і життя окремої людини, і життя цілої країни. Багато сторінок вписано криваво-чорним кольором. Таким кольором вписана дата трагічної сторінки історії нашого народу. 305 років тому відбулося фатальне знищення Батурина – столиці славетних гетьманів України Д. Многогрішного, І. Самойловича, І. Мазепи російськими військами на чолі з генералом О. Меншиковим.

День пам'яті Батурина

Часи гетьманування Івана Мазепи були, з політичного боку, дуже складні. Московська держава робила неухильний наступ на автономні права України та її устрій. Злиденним було і становище простого українського люду. Рядові козаки тисячами гинули далеко від рідної землі у військових походах, на будівництві каналів, зведенні фортець. Величезний податок, що часто перевищував господарські можливості, ліг на плечі українців. Україна опинилась між двома провалами. Тож не випадково гетьман Іван Мазепа під час Північної війни (1700 – 1721 рр.), як обережний і далекоглядний політик, заключає шведсько-український союз з відомим на той час у Європі королем Карлом XII. Цей союз був підписаний на основі ряду статей, в яких зазначалось, що Україна має бути вільною державою.

24 жовтня (4 листопада) 1708 р. гетьман робить найважливіший крок у своєму житті – залишає Батурин і їде на зустріч із Карлом XII. За такий прояв самостійності Петро I видав універсал до українського народу, де проголосив гетьмана зрадником та звинуватив у тому, що він нібито хоче віддати Україну в польську неволю й силоміць нав'язати українцям католицьку віру.

30 жовтня (10 листопада) царські полкічники О. Меншиков і Д. Голіцин отримують наказ від московського правителя за будь-яких обставин захопити стратегічно важливий об'єкт – Батурин (у столиці знаходилась артилерія, запаси продовольства, пороху та фуражу). Кілька разів вояки ата-

кували місто, але штурм не мав успіху. Оборонці, які захищали Батурин, відзначилися мужністю та непохитністю.

Вони два дні відважно тримали оборону фортеці, і якби не підступна зрада наказного прилуцького полковника Івана Носа, то доля гетьманської столиці була б вирішена по-іншому.

Російські вояки вдерлися у місто 2 (13) листопада і зненацька застали захисників та жителів, які там перебували. За лічені години славетний Бату-

рин, квітучий, по-європейськи вишуканий, відповідно до царського наказу обернувся на пустку. Всіх його захисників і мирне населення, включно з жінками й дітьми, було знищено. Вбитих прибивали цвяхами до дощок і викидали у води Сейму, щоб "вони подали вістку іншим про погибель Батурина".

Це був кривавий злочин проти українського народу. За даними істориків в листопадову ніч тут загинуло від 11 до 15 тисяч людей. Жорстока різня вжахнула навіть Європу, про неї писали майже всі західноєвропейські часописи початку XVIII ст. Заголовками на зразок "Уся Україна в крові", "Жінки і діти на вістрях шабель" рясніли сторінки провідних газет Франції "Paris Gazette", "Lettres Historique" та інших часописів.

Гетьманську столицю було зруйновано, перетворено на попелище. Далі були століття забуття та заперечення цих трагічних сторінок минулого нашого народу. Нарешті прийшов час, коли Батурин став символом державності і суверенітету української нації. І кожного року 13 листопада, в День пам'яті Батурина, збираються люди, не байдужі до своєї історії, своєї правди, щоб ушанувати тих борців за свободу та незалежність, котрі полягли в далекому 1708 р.

Наталія ЦАПКО,
науковий співробітник
відділу "Цитадель"
НІКЗ "Гетьманська столиця"

СВІТ ПОВИНЕН ЗНАТИ

Після другої світової війни вихідці з України брали участь у війнах і військових конфліктах у 26 країнах світу, де гідно і мужньо виконували інтернаціональний обов'язок.

Враховуючи масштабність та особистий вклад наших земляків у підтримання миру Президент України Віктор Янукович підписав 12 червня 2013 року Указ №328/2013 "Про проведення у 2014 році в Україні року учасника бойових дій на території інших держав.

На сьогоднішній день в Україні проживає 1689892 ветеранів війни. Серед них: 182896 – інваліди війни, серед яких 77857 – інваліди військових конфліктів на території інших країн, 231444 – учасники бойових дій (серед них 102870 – учасники бойових дій в Афганістані та 65990 – учасники бойових дій на території інших країн).

Після другої світової війни вихідці з України брали участь у війнах і військових конфліктах у 26 країнах світу, де гідно і мужньо виконували інтернаціональний обов'язок.

На жаль, щороку чисельність ветеранів катастрофічно зменшується: якщо в 2009 році в Україні проживало 3,3 млн. ветеранів війни, то в 2013 році їх кількість зменшилася до 1,8 млн. осіб.

Отож ми, ветерани війни, вихідці із Чернігівщини, вирішили розповісти про бойові будні на шпальтах нашої газети.

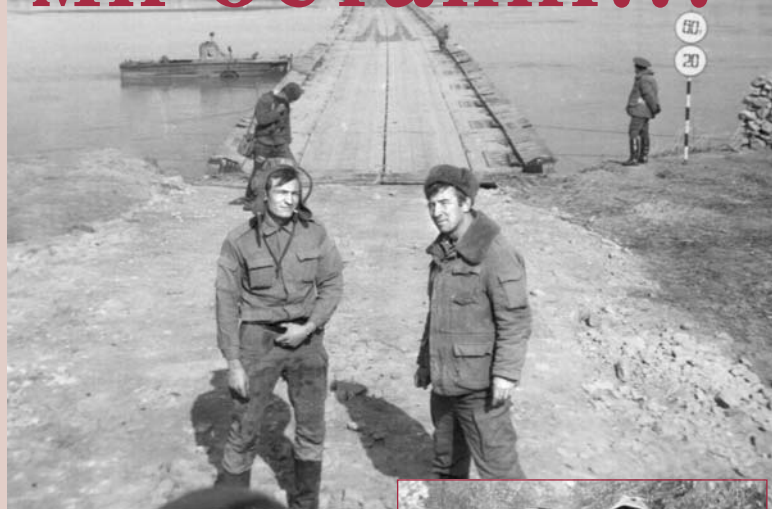
Тому спогади людей, які пройшли пекло війни, на вагу золота. Їхні розповіді – це данина пам'яті тим, хто ніколи вже не зможе це зробити, а подвиг їх – безсмертний.

Отож ми, ветерани війни, вихідці із Чернігівщини, вирішили розповісти про бойові будні на шпальтах нашої газети.

Сергій КУДІН,
голова об'єднання ветеранів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій на території інших держав

“Крайніх немає - ми останні...”

Щоб не травмувати своїх батьків, ми не повідомляли, де проходимо військову службу. Але однакова адреса польової пошти зробила свою справу і зажевірла надія про зустріч. Озвучу тільки один, як на мене, знаковий епізод. В Афганістані наші підрозділи виконували спільну бойову операцію і ось за таких обставин, порушуючи всі статутні вимоги, довелося вийти на відкритий радіозв'язок: "Я – Носівка! Я – Лихачів! – Хто розуміє – відгукнись!...". Лише одну хвилину ми побули в обіймах за тисячі кілометрів від отчого дому, від свого яблуневого краю, під гуркіт справжнього бою на далекій чужій стороні. Не передати емоцій і почуттів... Земляки!!! І, мабуть, тоді, в ту хвилину, в таких умовах, зароджувалася предтеча, ідея нашого земляцтва, чуття єдиної родини, єдиного коріння землі нашої Чернігівської...

Більше чверті віку минуло з тієї події. І не буде в цій сповіді сухих статистичних даних, і не шукайте прізвиськ наших побратимів. Залишається лише біль і смуток, крик душі: "Ні війні!". Ми були молодими, вихованими і вишкolenними комуністичними ідеалами, почуттям справедливості, рівності, братерства. Це кремлівські вельможі на задоволення своїх войовничих амбіцій кинули нас в пекло справжньої війни, надавши нам

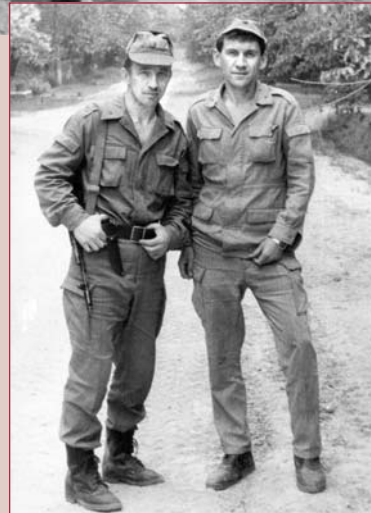
ім'я "воїн-інтернаціоналіст", розсурмили на весь світ про "братню допомогу нескореному, гордому, войовничому народу".

На все життя запам'яталися, закарбувалися вщент спалена чорна земля, спекотне марево пустелі, засніжені вершини гір, крапля води на вагу золота, зимові сирі, холодні

землянки і окопи, безсонні довгі ночі в наскрізь промерзлому череві БТРа – ось таким був наш притулок протягом певного часу. Зворотна сторона медалі вимальовує в пам'яті постійні бойові сутички, походи "на караван", супроводи цивільного транспорту. І німіє серце, коли згадуєш наші втрати. Молоді юнаки, котрим минуло лише вісімнадцять, які ще не торкалися дівочих вуст, яких так ніжно пестили і чекали матері – і ось, отримуйте вантаж "200"...

Досить спогадів. Підсумок і висновок лише один. Бруднішої справи, ніж війна, ще не видумала світова спільнота. Ми повинні бути останніми, крайніми, хто "спілкувався" із своїм опонентом через

рамку прицілу. Тож живімо так, щоб жахлива афганська сторінка історії залишилася тільки в нашій пам'яті. Це звернення адресоване до всіх чесних і небайдужих співвітчизників. Поважайте і віддайте належне моїм бойовим побратимам. Ми ніколи не були найманцями. Ми заручники свого, радянського часу, і у нас свій особистий погляд на афганські події 25-річної давності, своя гордість за ті випробування, які випали на нашу долю...

...Сердитий осінній вітер зриває і жбурляє останнє пожовкле листя. Низькі сиві хмари за мить вкриють рідну чернігівську землю. А в пам'яті знову і знову оживають криваво-багряні маки і чорне від вогню афганське поле. Два кольори, як у нашій українській пісні, два кольори державного прапора далекої нескореної країни. А хронометр нашого життя ритмічно відстукує: "Ні! Ні! Ні – війні!".

Микола ОХРИМЕЦЬ,
учасник бойових дій, ветеран
прикордонних військ, майор,
Село Лихачів, Носівський район.

Благословенний словом

Дмитро Головка належить до поетів, які все життя служать слову не за лаври, а тільки тому, що інакше жити не можуть. Його прізвище не часто згадується в поіменних списках колег, але попри все кожна нова книжка поліщука викликає незмінні роздуми сучасників. І нехай вони у повсякденних клопотах про хліб насущний не встигають віддати належну увагу невтомній праці свого речника – бо нема, здається, жодної гострої проблеми, яку власною кров'ю окроплював український народ, котра б не зачіпала трепетне серце поета, а відтак відбивалася у слові, його книги залишаються чесними знаками вітчизняної історії. Отож маємо справжнього співця долі українського народу, який ніколи не кривив душею, якому можна спокійно зустрічати своє 80-ліття від дня народин.

Життя поета – це його твори. Отож не будемо брати гріха на душу і переповідати його життєпис, а просто запропонуємо увазі читачів добірку свіжих віршів, які виправдовують високу довіру незабутнього земляка Павла Тичини, датовану далеким 1963 роком.

Хай святиться Твій творчий шлях, дорогий земляче!

Леонід ГОРЛАЧ

Поїдьмо, друже!

Іванові Сидоренку,
землякові, медику,
народознавцю

Поїдьмо, друже, в ті краї,
Де ще дитинство по стернищі
Ганяє... Там стежки й твої,
Хоч промайнуло літ із "тищу"!

Помчімо, друже, у гаї,
Де вже весни сухі горбочки,
Там бджілок випурхли рої
І зайчик стрітисся захоче.

Ми подамось в озера, ліс,
Де месники лежать поснули,
Ворожих лав тут був укїс –
Це партизанські влучні кулі.

Поїдьмо, друже, де сліди
Історії – гарячі шуги,
А залишився тільки дим
Закучерявлений над лугом.

Заскочим в Піски, там про нас
Багато хто забув, на диво.
Дарма. Аби новітній час
Гукав до радості щасливих.

На думці в нас не ордени –
Нам до душі життєві злами...
Гукнім нащадкові: – Дзвени
Піснями й нашими думками!

Вдома!

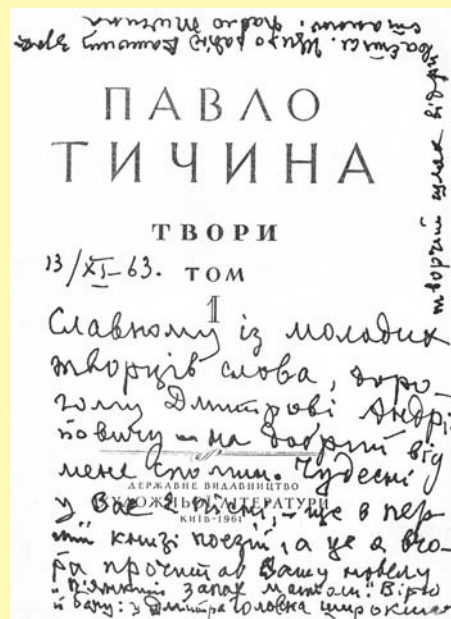
Поцілую одвірочок хати
І сльозину змахну із щоки,
Опинюсь в неподоланих лапах
Молодий і завзятий такий.

Що тепер мені вражі застави,
Улюлюкання, покрик злости,
Переможно удома постану –
Ти мене таким завжди люби!

Не лялька ж я серед поетів,
Хоч, бувало, стискались вуста,
Каркав ворон у "творчому злеті"
І окатий пугисько свистав.

Ні до чого було їхнє "проти",
Хоч у серці і сумнів заліг...
Я сьогодні зійшов на висоти,
Ставши твердо на рідний поріг.

Тож цілую одвірочок хати
І сльозинку стираю з щоки,
В емоційно піднесенім святі
Я забув, що спливають роки.

Із несподіваного листа

"Поете мій, повір: Я плав – у далину
Моя у цім вина, А ще – полярний день...
Ви – наче шлях до зір Джерельце у жару
Чи зболена струна. І слово для людей.

Мов гомінкий струмок Все звідала б, клянусь,
Чи вир серед ріки, Але не маю сил,
Поміж моїх думок Стеблом до Вас горнусь,
Прокляли Ви стежки. Мов квітка дивосил..."

Я – м'ята лісова Три крапки в ручаї
Чи гілочка сосни, Нежданого листа.
Ви – квітка степова, ...Побачити б її
Що пориває сни. І на коліна сталь!

У рік народження

Тремить осіння сокорина
Понад Трубайлом безліт літ...
Мо", й досі бродить поза тином
Недобра постать – перестріт?

Котився голод з хати в хату
З пронизливим вітром степовим:
Він добирав дітей до страти
На перехрестях в рік той злий.

Запалі очі, мертві плечі –
Хилився предок не один,
Того не знали ще предтечі,
Як колотивсь схоронний дзвін.

Ні, не було там перестріту,
Колгоспний мор – як вовчулак:
До новорічного привіту
Стискав людей в один кулак...

Бринить і хилиться билина,
Калини в лузі визріє плід.
Ховає й досі ворожина
Свій погляд, мов колючий дріт.

Село вмира, далось приспати...
Вже котрий рік – тупі шаблі.
А на городі вбога мати
Сльозу визбирує з ріллі.

Дмитро ГОЛОВКО

ЧАС, прожитий ділами

Воно було утворене у вересні-жовтні 2000-го року в столиці за ініціативи Віктора Ткаченка. Як, між іншим, і всі районовані відділення земляків.

На ту пору корюківчан у земляцтві було лише 11 душ. Проведена значна робота і вже за кілька років ми вирости до кількох сотень, об'єднаних ідеєю допомагати Корюківці, району і його людям. Час проходив невпинно, але його не марнували, наповнювали корисними справами.

Згадаймо про дещо із здійсненого земляцькими зусиллями.

На одному з перших зібрань земляки-корюківчани підтримали пропозицію посадити в районному центрі земляцький яблуневий сад, як це колись здійснив незабутній Олександр Довженко на території Київської кіностудії. Щоправда, тодішні керівники району Олександр Довгаль та Василь Хроленко за порадою фахівців прийняли рішення висадити фруктовий сад у селі Наумівці (у районному центрі близькі до поверхні ґрунтові води – деревця пропадуть). На тому було і вирішено.

Чотири весни (2002–2005 рр.) земля наумівська приймала саджанці яблунь новітніх сортів з Мліївського і Київського інститутів садівництва. Сад зростав під наглядом місцевого фахівця – агронома. І вже чимало років плодоносить. Крім того, земляки висадили деревця біля кожної школи району. Акція проходила під гаслом "Заквітчаймо рідну Чернігівщину садами".

На початку 2004 року в Корюківці було порушено питання щодо завершення будівництва загальноосвітньої школи №4. З цього приводу відбувалися багаторазові перемовини з тодішнім народним депутатом Олегом Петровим. В результаті він спільно з керівниками району взяли на себе вирішення через

Президента України Леоніда Кучму у Верховній Раді та в Уряді України фінансування будівництва школи.

Керівник земляцького відділення взяв на себе, як тодішній керівник Служби Міністра з питань надзвичайних ситуацій генерал-полковника Григорія Рєви вирішення питань надання району допомоги робочою силою, фахівцями підрозділів областей і Міністерства для оперативного і надійного виконання поставленого завдання.

За п'ять місяців школа у місті була введена в експлуатацію. З першого вересня 2004 року в школі вже навчалися юні корюківчани.

Інша ініціатива. Весною 2006 року земляки закупили у столичному "Зеленбуді" 100 кущів троянд, завезли їх як подарунок й висадили у скверах рідного міста, прикрасили районний центр.

У складі земляцького відділення на початку його активної діяльності була створена творча група для пошуку історичних, архівних матеріалів, дослідження й написання історичних нарисів з минулого і сьогодення населених пунктів Корюківщини. До творчого осередку увійшли та його поповнили: Ілля Борисенко, Анатолій Букреев, Микола Кравченко, Сергій Крекотень, Марина Кривда, Ольга Лугова, Микола Недюха, Надія Петренко, Ольга Сирова, Василь Устименко та Валентин Макаренко.

Нині ці ентузіасти видали близько десяти краєзнавчих книг. У плані на найближчі роки перебуває ще кілька праць.

Земляками з Корюківщини, особливо за період 1999–2013 років до районної, сільських та шкільних бібліотек передано понад 2000 книг. Багаторазово доставлялася матеріальна допомога Будинку одиноких ветеранів у смт Холми (телевізор, постільна білизна, ковдри, посуд, книги, килимове покриття та інш.).

Письменниця Марієтта Шагінян в роки свого творчого злету в одній із своїх полемічних праць написала: "Время, активно прожитое мной, я храню в памяти, как великое время, и никакие трагические страницы, ошибки или преступления тех лет не превышают предомног его исторического величия". Сказано влучно, хоча й не безспірно.

Для нас, столичних земляків із Чернігівщини, спершу кількох десятків, згодом кількох сотень, а нині вже кількатисячного загалу – то великий, відповідальний час зростання, усвідомлення відповідальності перед Чернігівщиною, її людьми. В чому криється її сутність?

Переглянемо лише окремі віхи нашого життя на прикладі Корюківського районного відділення земляцтва.

Надавалася матеріальна допомога будинку талановитих дітей у смт Холми.

За ініціативи земляцького відділення надавалася допомога організаціям, установам району комп'ютерною технікою. Так, було оформлено передачу до Корюківського району від Кабінету Міністрів України 12-ти комплектів комп'ютерної техніки. Крім того, завозилася така ж техніка до окремих шкіл, сільських рад району.

Надавалася матеріальна допомога творчим особистостям Корюківщини у виданні творів.

Надавалася допомога дефіцитними лікарськими препаратами Корюківській райлікарні та ФАПам сіл Перелюб, Шишківка, Жукля та інш.

Багаторазово земляками доставлялася з Києва до району гуманітарна допомога через соціальну службу та безпосередньо користувачам.

До населених пунктів району за період 1996–2013 рр. земляками з Києва вкладено понад 1 млн. грн інвестицій.

Занотовані й інші земляцькі заходи продовжують зростати кількісно і якісно. Це лише скромна допомога земляків своїй далекій від столиці глибинці.

А як приємно сприймати потужну громадську діяльність інших наших районних відділень – Чернігівського, Козелецького, Новгород-Сіверського, Прилуцького, Бобровицького, Ічнянського, Борзнянського й інш.

Тож значний проміжок часу, активно, а головне, результативно прожитого нами у земляцькій спільноті, є саме Великим Часом, який ми продовжуємо зберігати у своїй пам'яті та навіки – у наших літописних земляцьких фоліантах.

Василь УСТИМЕНКО,
голова Корюківського відділення

ПАМ'ЯТЬ

Олександр Семеновичу Максименку виповнилося б 70 років, але, на жаль, вже п'ятий рік його немає з нами. Кажуть, що час лікує рани. Може, і так, рани затягуються, гояться, але шрами залишаються і ниють, і болять, незважаючи на погоду. Так вони болять у всіх, хто його знав.

про друга

Мені судилося познайомитися з цією людиною досить давно, коли я був ще дитиною, адже ми жили в Семенівці на одній вулиці, наші будинки стояли на відстані двохсот метрів один від одного. Ми вчилися в одній школі, але він був старший за мене, і коли я закінчував перший клас, він закінчив школу і по комсомольській путівці поїхав освоювати цілину. Потім робота на Челябінському трубопрокатному заводі, служба в армії і вступ в Красnodарське військово училище. У нас, пацанів, яким було по 10–12 років, округлювалися очі, крутилася голова, коли наш сусід приїжджав на канікули в військовій формі з погонами курсанта. Ось вона, реальність, а його ж вихувала одна мати – тітка Проня, яка все життя пропрацювала в колгоспі і до кінця днів своїх не освоїла грамоту – не до цього було. Вона дуже пишалася своїм сином і не називала його інакше, як "мій Шура". І це так ласкаво звучало з її вуст. Але не часто ми бачили свого сусіда в формі, він її знімав, переодягався і брався за роботу: косив траву, допомагав прибирати город, лагодив дах, колов дрова. І так кожну відпустку – від курсанта до підполковника. А форма з погонами лейтенанта йому особливо йшла. Ось тоді, мабуть, і мені вперше в житті захотілося стати військовим. Закінчивши школу, я поїхав із Семенівки і ми ще рідше почали зустрічатися. Хоча, приїжджаючи на батьківщину, завжди заходили до матерів один одного і таким чином підтримували зв'язок.

І яке ж було моє здивування, коли, прослуживши півроку в "учебці" селища Десна, що біля м. Остер, я побачив свого сусіда в званні капітана, коли він приїхав відбирати курсантів у навчальну команду з підготовки офіцерів запасу, яка розташовувалася в Києві. Згодом ми продовжили подальшу службу разом.

Я вдячний долі за те, що мені вдалося хоч трохи послужити під командуванням земляка – капітана Максименка. Це був

справжній командир – вимогливий і турботливий, строгий і з почуттям гумору, професіонал своєї справи. Ось тоді у нас зав'язалася справжня чоловіча дружба. Всі курсанти його любили і ми були засмучені, коли його перевели для подальшої служби в штаб Київського військового округу. Він дуже хотів, щоб я став офіцером, але тоді вже не хотів я.

Їдучи служити до Німеччини, Олександр Семенович зі словами "одружуйся і живи" вручив мені – студенту політехнічного інституту ключі від своєї трикімнатної квартири.

А після Німеччини була Бурятія. І весь цей час, починаючи з 1966 року, поруч була його кохана і віддана дружина – Та-

мара Миколаївна, яка в Улан-Уде здійснила героїчний вчинок і в 1982 році народила другого сина Дмитра, а старший Сергій у цей час закінчував сьомий клас.

Завершивши службу у званні підполковника і заслуживши мізерну військову пенсію, Олександр Семенович продовжив працювати в досить непрості перші роки незалежності. Але свято вірив, що настануть інші часи, не може так жити країна і народ.

Як тільки я влився в ряди земляцтва, тут же запросив і своїх друзів, які моментально відгукнулися і стали активними учасниками всіх наступних подій.

Враховуючи, що родичів у Семенівці у нас практично не залишилося, ми з Макси-

менком особливо раділи поїздкам на малу батьківщину, які організовувало земляцтво.

Світлі почуття переповнювали душу, коли нас, земляків, зустрічали з квітами на в'їзді у місто, в адміністрації, в музеї. Не передати хвилювання, яке відчували, відвідуючи рідні місця. Такими були всі поїздки, але особливо запам'яталася остання – в червні 2008 року.

Відвідування шкіл району, культових місць, зустрічі з земляками, прощальний обід на природі. Спогади, жарти, сміх, рукостискання і волога в куточках очей при розставанні. Залишаючи Семенівщину, Олександр Семенович сидів поруч із дружиною, дивився у вікно автобуса, за склом якого проминали дерева, різнобарв'я лук, висока соковита трава на болотах. А потім нахилився до мене і сказав:

– Які красиві місця! Нам треба пишатися, що ми з тобою тут народилися і треба тут частіше бувати. Тут все рідне і повітря інше – чисте, свіже, хочеться дихати і дихати. Дуже хочеться ще пожити і приїхати сюди не раз.

Я дуже добре запам'ятав ці слова і часто їх згадую.

Повернувшись до Києва і тепло попрощавшись, ми роз'їхалися по домівках.

А через годину задзвонив телефон, і схвилюваний голос Тамари Миколаївни прозвучав як грім:

– Саші погано!

Випаливши в трубку: "Викликай лікаря! Я виїжджаю", я був на Оболоні через 20 хвилин, але на 10 хвилин запізнився...

Серце не витримало емоційних навантажень після зустрічей з рідними місцями, знайомими людьми і перестало битися в грудях прекрасної людини, люблячого чоловіка, доброго батька, турботливого дідуся.

Євген КЛИМЕНКО

СВІТЛО | в домі в душі

Наш краєнин, письменник Михайло Новик (народився в селі Калинівка Носівського району), заслужений журналіст України, член Міжнародної Федерації журналістів, співавтор кількох книг. Свої роздуми про земну місію і долю жінки у великій книзі художньої прози "Медовий місяць" (фонд "Репортер, Київ-2012) розпочинає із фрази, винесеної на обкладинку й передитул видання: "Всі щасливі жінки схожі одна на одну, всі нещасні – нещасні по-своєму..."

Напевне, російський класик Л. Толстой, який схилив сучасного автора до такого висновку, навіть не підозрював, що то є – нещасна жінка на зламі двох тисячоліть: "Невже вона до такої міри опустилася, затуркана тим сімейним, багатодітним життям, що може збирати й курити чиїсь засмокотані недопалки? Невже це та сама горда й неприступна Валя, яку я колись знав? Дала світові п'ять життів, а сама опустилася, стала безвольною, відверто деградує?! Чи логічно таке?" (коротка повість "Осіньне перехрестя"). Зламана доля жінки, ще й матері п'яťох дітей – це щось неймовірне, нонсенс на тлі відносно спокійного й майже щасливого життя інших персонажів М. Новика: "Я щаслива, що Дунай познайомив нас, що так звів. Це був медовий місяць наших душ! Не тіл, не післяшлюбний, а – рідних душ... Що повинні поєднатися. Тепер я в цьому не сумніваюся... Я дуже давно цього ждала" (новела "Медовий місяць").

Що ж поробиш, коли таке життя на нашій, за влучним висловом М. Новика "безбатьченківщині", де люди й досі бідують, як за часів Тараса Шевченка. Доли персонажів із багатьох творів цієї солідної за обсягом книги переконають у тому, що вихід із темряви сучасної "української ночі" – то спасенне світло у вікні. Воно приносить затишок і любов у сім'ю, адже світло у вікні, – зрідні жінці-берегині родинного щастя. Зрештою – то є світло в душі, з яким живемо ми і яке жити-ме після нас.

Володимир ПАЛАЖЧЕНКО

ПЕРЕД

Кожна людина проходить життєвий шлях із власним відчуттям правильності, справедливості і добра. Такий довгий проміжок часу відображений у книзі Миколи Литвина «Не лукавя перед собою», презентація якої відбулася у залі Національної Спілки письменників України.

самим собою

Зібралось багато людей, які в різний час працювали пліч-о-пліч з Миколою Олексійовичем. Це всі ті, хто ухвалював рішення і брав відповідальність за те, щоб країна стояла на ногах. В минулому вони були комсомольськими і партійними працівниками, державними службовцями високих рангів і знали ті події, як їх учасники.

Сьогодні чуємо про часи радянської влади різне. Кілька поколінь людей жили ідеалами соціалізму, комунізму і вірили в те щасливе майбутнє, яке будували кожен день, незважаючи на біль, втрати і непорозуміння.

Багато сумнівів довелося пережити автору з приводу видання книги. Але відповідальність перед нащадками і необхідність показати ті часи з сьогоденнішого погляду примушувала писати.

У своїх виступах Олексій Онищенко, Василь Дурдинець, Микола Засульський, Микола Слюсаренко, Сергій Турчин, Володимир Біленко, Валентина Балашова, Галина Книш та багато інших підтверджували, що книга написана чесно і правдиво, пробирає до сліз. Вона не є пам'ятником особі, в ній йдеться про цілу епоху.

М. Литвин був дуже зворушений теплими словами оцінки його роботи, зустріччю з кожним із присутніх, адже штрихи біографії залишилися в його пам'яті та на сторінках книги назавжди.

Наше земляцтво теж дружно підтримало презентацію книги. На ній були присутні Віктор Ткаченко, Тетяна Літошко, Микола Засульський, Іван Майдан, Валентина Пархоменко, Микола Ткач, Сергій Панкрат'єв та інші.

Ганна СКРИПКА.

Фото Станіслава ЛИТВИНА

У наш час після гідромеліоративних робіт, проведених в 1960–1970-ті роки, річку "опустили" на 4 м і вона перетворилася на невеликий струмочок з болотистими берегами.

За переказами старожилів, записаних у 1730 році, Орлівка була заснована за часів гетьмана Дем'яна Многогрішного. Можливо, це відбулося трохи раніше, коли Многогрішний був чернігівським полковником.

Спочатку селом володів сам гетьман, а потім передав його понорницькому сотнику Василю Свириденку, який не повернувся із Чигиринського походу.

У 1672 році І.Самойлович, ставши гетьманом, забрав у вдови понорницького сотника "рангове" село Орлівку собі "на булаву". Пізніше він віддав це село своєму сину, чернігівському полковнику Григорію. Інший син Самойловича – Сімеон був тоді полковником Стародубського полку. У 1680 році він заснував теперішнє місто Семенівку. Сімеон помер у 1685 році. Його місце (посаду Стародубського полковника) зайняв третій син гетьмана – Яків.

Гетьман Григорій господарював в Орлівці до 1687 року. У цьому році відбувся невдалий похід на Крим. Вину за це звалили на Самойловича.

1687 року Івана Самойловича з сином Яковом і їхніми сім'ями московські царі (Іван і Петро) заслали в Тобольськ. Найтяжче було покарано його сина, чернігівського полковника Григорія Самойловича – йому відрубали голову.

З 1687 по 1702 рік Орлівкою володів генеральний обозний Василь Борковський, після смерті якого гетьман Мазепа на кілька років забрав це село собі "на булаву". Орлівка була ранговим селом і належала не собі, а посаді.

У грудні 1708 року "по случаю измены гетмана Мазепы" цар Петро I передав село Орлівку і ще багато інших сіл чернігівському полковнику Павлу Полуботку "за показанную его непоколебимую нам верность". Ця "непоколебимая верность" полягала в тому, що напередодні Полтавської битви П.Полуботок з своїм Чернігівським полком розгромив під Смоленськом найкращу армію шведського короля.

9 квітня 1728 року новий гетьман Данило Апостол, одержавши "супліку" від Андрія і Якова – синів Полуботка,

пише графу Головкину, що колишня Малоросійська колегія "отдала напрасно Андрею Борковскому села Орловку и Казилровку".

Полуботки, включаючи сюди внучок і правнучок, володіли Орлівкою 112 років з 1708 по 1820 рік з деякою перервою у 1727–1732 роках. У 1884 році два хутори (Ломанка і Грязьке) об'єднано загальною назвою "Полуботко-Займище". Очевидно, раніше

МОЯ

Велике колись торгове містечко Орлівка розташоване по обидва боки невеличкої річки Убеді – правої притоки Десни.

Існує легенда, що дуже давно, коли Убідь була повноводною, в річці втопилася дочка князя. Тоді її мати-княгиня, помолившись, запалила свічку, поставила її на блюдо і пустила плисти за водою.

Разом з свічкою сплила і вода. Річка зміліла, на її береги наступили болота.

У книзі, виданій в 1798 році, написано: "Убедь – река довольно хорошая и рыбная"

(Я.М.Маркевич. Записки о Малороссии, ее жителях и произведениях, СПб, 1778).

Орлівка

тут також були володіння Полуботків.

У 1839 році 38-річний полковник у відставці Платон Олексійович Закревський оженився на 17-річній Ганні Заславській. За свідченням він взяв за дружиною Орлівку з її лісами, буряковими ланами й цукровим заводом. Слід уточнити, що завод побудували пізніше, в 1852 році, через 23 роки після одруження.

В селі Орлівці, крім цукрового заводу і винокурні, Закревські мали у своєму володінні 2 000 га орної землі і великі масиви лісу. Ліс навколо сучасного Красного Хутора у Ігнатія Платоновича Закревського у 1896 році дешево купив Сапожок (після цьо-

го це місце стали називати "Сапожків хутір"). Згодом Закревські продали орні землі, цукровий завод, винокурню та інш. Завод купив єврей Бродський, точніше Корюківське Товариство цукрових заводів, яке очолював Бродський. Усі свої володіння Закревські продали напередодні революції 1917 року і виїхали за кордон.

Зараз нащадки Закревських живуть у різних країнах Європи. Одна з дочок Ігнатія Закревського, який помер наглою смертю у Єгипті, в Каїрі, в 1905 році, Марія (Мура), яка народилася в 1892 році, тривалий час була особистим секретарем Максима Горького, влаштувала його видавничі справи в Італії, Франції та в інших країнах Європи і в Росії. Мура домоглася одержання 40 тисяч доларів гонорару за твори Горького, опубліковані в Росії. Саме на ці гроші жив письменник і його сім'я в Соренто в Італії. Марія умовила Горького написати статтю про Леніна, що сприяло його поверненню на батьківщину.

Під час революції 1905–1906 рр. Орловсько-Спаський цукровий завод, економію і винокурню було розграбовано. Спирт відрами на коромислах розносили по селах аж до Фаївки. Ця подія підірвала будь-який розвиток промисловості в Орлівці.

У 30-х роках ХХ ст. після колективізації на території розграбованої економії, цукрового і горілчаного заводів організували машино-тракторну станцію, яка обслуговувала місцеві колгоспи. Після Вітчизняної війни у 50-х роках тут організували будинок для перестарілих,

Оплата трудовна в колгоспі була мізерною. Я добре пам'ятаю сусіда Трохима Давидка, який ходив у колгосп, цікаво розповідав різні бувальщини і прославився тим, що передбачав погоду. Осінню, як завжди, видавали на трудовні зароблене за рік. Селяни поміж собою говорили: "Хліб-пшеницю – за границю, а що осталося на рядні, то роздать на трудовні".

Так воно і було. На мої очі Давидко розписався у відомості за одержану гречку і просо, зняв з себе верхні штани, зав'язав мотузками знизу холоші, насипав в одну холошу гречку, в іншу – просо, перекинув усе це через плече і в спідніх білих штанах поніс додому. Ось такі були колгоспні заробітки.

Віктор ЗУЙ,
кандидат біологічних наук

Іван Петрович Клочко особливо виділявся серед вчителів Охінківської семирічки Прилуцького району передвоєнної пори блискучим педагогічним талантом, незвичайним ентузіазмом.

...Хоч і народився на початку минулого століття у бідній селянській сім'ї, але змалечку мав великий потяг до знань. Після навчання в Охінківській початковій школі та Прилуцькій семирічці батько віддав Івана навчатися столярній справі, до якої у хлопчини виявився неабиякий хист. В умілих руках дерев'яна заготовка перетворювалася на маленьке столярне диво. Для своєї оселі Іван власноручно змайстрував диван, ліжко, ослони, табуретки.

Проте справжнім покликанням для нього стала вчительська праця, музика. З часом в оселі стали з'являтися різні музичні інструменти. Спочатку скрипка, яку подарував родич з Іванківців. Так хотілося навчатися грати на ній! І незабаром Іван вже вправно водив смичком по струнах.

У селі на той час проживав відомий на всю округу музикант Григорій Рубан, котрий і заохотив хлопця грати на бандурі. А згодом Іван сам змайстрував бандуру, придбав мандоліну, балайку, гітару. За словами односельчан, він був неперевершеним музикантом.

Сам писав ноти, складав музику на власні вірші, а також на вірші Тараса Шевченка. Любов до музики Іван Клочко уміло поєднував із учительською працею. Педагогічну діяльність розпочав в селі Грабарівка на Пирятинщині, але незабаром життєві шляхи привели на рідну охінківську землю. Тут він одружився, з часом в сім'ї з'явилося четверо дітей.

ЙОМУ

Хочу розповісти про Вчителя, Людину, справжнього велета, якого невідомою дитячою любов'ю любили і до цього часу пам'ятають його колишні учні. Скажу вустами його дочки, вустами вдячних односельчан, що пронесли світлу пам'ять про нього через десятиліття, вустами сьогоднішнього вчителя, полоненого переказами і спогадами його учнів.

ВКЛОНЯЛИСЯ ОДНОСЕЛЬЦІ

Із відкриттям в Охінках семирічної школи став викладати в ній українську мову та літературу. А 1933 року вступив і потім заочно закінчив повний курс факультету мови й літератури Ніжинського державного вчительського інституту.

У школі зусиллями Івана Петровича був створений хоровий гурток. Славились і Охінківський музичний гурток, неодноразовий учасник обласних музичних олімпіад, керував яким теж Іван Петрович.

Багато дітей, молоді приходили до Івана Петровича додому, вчилися грати на музичних інструментах. Під час занять він відкривав вікна – і чудова музика линула по всьому селу і його околицях. Майже весь вільний час Іван Петрович плідно працював. Малував олійними фарбами на полотні картини, писав ноти, складав вірші. Неодноразово робив спроби опублікувати зразки своєї творчості на сторінках різних видань, але всюди зустрічав відмову. Написав він і поему під назвою «Сирітка». Та, на жаль, майже всі його вірші, пісні були знищені під час фашистської окупації.

В останні передвоєнні роки І.П. Клочко працював завучем. За приміщенням земської школи учні під керівництвом учителів посадили молодий парк. Чітко розбили алеї, клумби. Доріжки були посипані піском, рівними рядами росли кущі бузку, запашного жасмину. На клумбах яскравим вогнем палахкотіло море квітів. А вся територія парку – дбайливо огорожена лісою з острішком. Люди приходили поглянути на цю красу і не могли нею намілюватися. У одному з рядів тягнулась до сонця липка, посаджена руками Івана Петровича. Коли він садив її, то сказав: «Нехай буде людям на добру згадку про мене...». Деревце прийнялося. Довго радувало охінківчан у липневу спеку запашним цвітом. На жаль, нині на місці чудового парку – футбольний стадіон без жодного дерев-

ця, із неймовірним звалищем сміття...

У Івана Петровича було багато планів. Та їх перекреслила війна. В числі перших він пішов захищати батьківщину. А перед тим вдома помістив в мішки свої вірші, склав їх в ящик, прикрив солом'яною і закопав у хліві. Коли ж у село прийшли гітлерівці, вони розмістили у хліві своїх коней. Після окупації рідні розкопали схованку та виявилось, що папір згнив, і всі рукописи пропали. Щоправда, частина творів збереглася у скрині, яка знаходилася на горіщі хати. На початку 60-х років дружина Івана Петровича передала збережені рукописи своєму братові. Він відвіз їх у Харків, і там їхній слід загубився.

Уже після звільнення села від ворога прийшло повідомлення: «Пропа безвісти». Дружина, Анастасія Панкратівна, самотужки виховувала, ставила на ноги чотирьох дітей, які стали справжніми, шанованими людьми. Марія Іванівна тривалий час працювала директором Охінківського Будинку культури, Леонід (нині покійний) жив і працював у Ладані механіком, мав беззаперечний авторитет серед робітників та керівництва заводу «Пожмаш». Наймолодша Тетяна і найстарша Ольга продовжили справу свого батька. Обидві закінчили університети, обидві стали вчителями мови та літератури. Оля 50 років пропрацювала в сільських школах Івано-Франківщини, викладала українську мову та літературу. Тетяна Іванівна деякий час вчителювала в Охінківській школі і залишила після себе добрий слід, як і її батько. Анастасія Панкратівна прожила довге життя, виглядаючи чоловіка із війни, та так і не дочекалася. Померла у 1998 році. Незадовго до смерті попросила внука Колю виконати своє останнє бажання: він зловив її мотоциклом на те святе для неї місце, де вона назавжди розпрощалася з чоловіком у грізному сорок першому році...

М. МАРЧЕНКО,
директор Охінківської
ЗОШ I – III ступенів
Прилуцького району

Знак серця

Ніна Штанько-Ткаченко все життя присвятила дітям і книзі, працюючи то в книгарнях, то бібліотекарем і вчителем у рідній Монастирищенській школі на Ічнянщині. А ще весь час пише вірші, які стали її творчою долею. Лірика її земна, відверта, наповнена барвами рідного краю й глибокими жіночими почуттями. Кілька творів талановитої поетки взяті з її збірки "Серця добрий знак".

Монастирище

Вузька стрічка річки. Поле – вище.
Із-за дерев від хат високий дим.
На пагорбі село Монастирище
Розкинулось над Удаєм старим.
Село моє, прекрасне ти узимку,
В фаті весни, коли цвітуть сади,
Улітку, як блищать, мов намистинки,
Ставки твоєї чистої води.
А золоті берези, а тополі!
На полотні хіба передаси?
Пейзажі – аж душа співа на волі
Серед такої дивної краси.
Зарудка, Центр, Куксівка, Кошелівка,
Майорщина, Забілівка, Коряк.
Ці назви – як молитва, як щедрівка,
Бальзам на душі, серця добрий знак.
Як назви ці забудь, скажуть на милість,
Хоч би в яких столицях не жилось,
Усім, кому Мільйонною ходилось,
Рости на Галатіці довелось?

Хто є хто

Серед шалених темпів висоти,
На рингу, на арені
І в життєвім крузі
Ти піднімаєшся –
І друзі
Бачать, хто є ти,
Ти падаєш, і ти
Вже бачиш –
Хто є друзі.

З Новим роком!

Сипле-сипле білий сніг,
Скоро-скоро Новий рік.
Як радіє дівчора
Та ялинку прибира!
Засвітилися на ній
Іграшки, ясні вогні.
Скрізь лунають жарти, сміх.
З Новим роком вас усіх!

Як я до кінця світу готувався

Наслухавшись різних каналів, начитавшись всезнаючих ЗМІ, я справді повірив у фатальний кінець світу. А тут ще й наш новий-старий прем'єр Микола Азаров виступив із ініціативою брати в руки лопату та поглибше закопуватися в землю на присадибних ділянках. Як мовиться, замість мітингувань зайнятися порятунком власними руками, а не сподіватися на доброго дядю, який забезпечить щасливий кінець світу. Особливо найвищий урядовець наполягав чомусь на капусті. Тільки не сказав мудрий філософ, яку капусту він вирощує в себе на дачі: білокачанну, червону, синю чи кольрабі. Мовляв, із нею не страшно ніякі екологічні катастрофи.

Ще далеко до тепла моя дружина накупила всілякого насіння в пакетиках. Висіяли все в ґрунт і невдовзі появились дружні сходи. Та що б ви думали? Був то всуціль сорт кольрабі. Тільки що білого, зеленого і синього кольорів. Щоправда, смакові якості у всіх однакові, лікують від страхів так ефективно, що й кінець світу не лякає. А ще ж і така перевага: якщо білокачанну капусту можна вживати тільки тоді, коли та зав'яжеться, то цей овоч вживай хоч на другий день після того, як він

зійде. І вродило так ясно, що я навіть керівництво нашого шаховного земляцтва пригощав, аби кінця світу не боялося.

Тож я чесно виконав мудру вказівку нашого прем'єра і, як бачите, не діждався кінця світу. Що то значить вчасно скерувати народ у правильному напрямку. Щоправда, я так старався догодити урядовцю, що понасаджував ще й кабачки. Жовті, зелені, пузаті й довгі. Звичайні, цукіні, цунамі й так далі. І всі дарують безсмертя. Варто їх підсмажити на олії, в міру присоливши. Але з цим продуктом у мене вийшов пшик. Забув я закатувати своїх кабачків, і вони при перших же морозах наказали довго жити...

Та кінець світу, як тепер відомо, так і не настав. Чи то в календарі маія використані непрайильні підрахунки, чи наші ЗМІ забрехалися, чи допомогли вказівки нашого прем'єра, котрий вчасно відвернув катастрофу від улюбленого українського народу. Виходить, правий був безсмертний Свирид Петрович Голхвастов, який мовив колись: "Всякий чоловік як не скаже, то збреше".

Микола БУКАТИЙ

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія KB №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02660, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горлач (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор Ганна Скрипка.
Комп'ютерний набір Ганна Скрипка.

Верстка, дизайн Оксана Кисленко.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 1000.